

Převazy ran

Převaz rány

Opakované ošetření rány prováděné z několika důvodů:

- kontrola rány
- výměna obvazu
- odstranění stehů
- zkrácení/odstranění drénů
- aplikace léčiv
- oplach/výplach rány

Fáze převazu rány

- přípravná
 - příprava pomůcek
 - příprava nemocného (analgetizace, jiná medikace) – psychická, fyzická
- vlastní převaz
 - odstranění vrstvy fixační, savé, krycí
 - provedení vlastního ošetření rány
- ukončení – úprava polohy nemocného a úklid pomůcek

Postupy při převazu rány

- podávkový systém
- částečně podávkový – poloviční podávkový
- bezpodávkový systém

Proces hojení

- **hojení per primam** – hojení bez komplikací, okraje rány spojeny (sutura, motýlková náplast – mašličky, Steri-strip)
- **hojení per secundam** – okraje rány záměrně odděleny (podpora granulace spodiny rány), chronické rány
- **hojení per tertiam** – dehiscence rány

Fáze hojení

- **fáze zánětlivá - defenzivní**
(0-3 dny), symptomy – zarudnutí, bolest, otok, horkost ↑ TT)
- **fáze regenerační- rekonstrukční**
(0-24 dní), symptomy – vzestup okolí rány nad niveau, rozvoj granulace, ústup známek zánětu
- **fáze zrání – dožívání**
(21 dní – 2 roky), rozvoj epitelizace, odloučení strupu, obnova původní síly epidermis

Determinanty hojení

Vnitřní faktory

- vaskularizace a hemoperfúze
- nutriční stav (dehydratace, malnutrice, hypoproteinemie)
- léky (imunopresiva, kortikoidy*), kouření, stres, nepodmíněné obranné reflexy (kašel, kýčání)

Vnější faktory

- předoperační příprava
- pooperační péče

Požadavky na správný obvaz

- zajištění vlhkosti, zabránění maceraci
- zabránění infekci a rozsáhlému povlaku
- zabránění uvolnění toxických látek, vláken z obvazu
- udržení optimální teploty pro hojení
- zabránění poškození častými a opakovanými nepotřebnými převazy
- udržení optimálního pH v ráně

Asistence sestry při převazech – obecné zásady

- převazy provádí lékař, sestra asistuje
- příprava pomůcek, zajištění přístupu k nemocnému i vozíku
- kontrola umístění pomůcek na vozíku
- příprava pacienta (odhalit jen nejnútnejší)
- vlastní asistence při výkonu
- úklid pomůcek

Specifika některých převazů

- podává-li sestra nůžky – automaticky longeta k otírání nůžek
- podá-li lžičku k exkochleaci – tampón k otírání
- extrakce stehů vždy otření rány dezinfekčním prostředkem
- výplach rány – nasazení kanyly, ochrana lůžka před znečištěním
- zkrácení drénu do obvazu – sterilní zavírací špendlík, se sterilní longetou podá lékaři, očekává větší sekreci, aplikace přípravku proti maceraci kůže
- aplikace léků do rány – sterilní štětíčky, špátle – pouze jednorázové smočení, sypké ze sypátka, kanylou, mulovou longetou nasycenou v roztoku

Druhy moderních obvazových materiálů

- transparentní fólie
- algináty
- pěny
- hydrogely
- hydrokoloidy

Transparentní fólie

OPSITE, TEGADERM, CUTIFILM

- propustné pro vodní páry O₂
- nepropustné pro vodu
- zajišťují teplo a vlhko
- umožňují stálou kontrolu rány

Algináty

SORBSAN, TEGAGEL

- u ran silně sekretorických
- výplň dutin a sinusů
- vstřebávají exsudát
- odstranitelné pouhým výplachem

Pěny

ALLEVYN, LYOFOAM, DERMASORB

- nepřilnavé
- vstřebávají exsudát

Hydrogely

GRANUGEL, GELLIPERM

- schopny velké absorpce
- rehydratují ránu
- čisticí schopnost, odstranění nekrotických částí

Hydrokoloidy

CUTINOVA, GRANUFLEX, TEGASORB

- absorbují sekret za současné tvorby gelu
- rehydratují ránu – usnadňují tím hojení